

Likwidacja dzikich wysypisk

Przewodnik dla przedsiębiorców,
urzędów i osób prywatnych

Portal
Ochrony
Środowiska

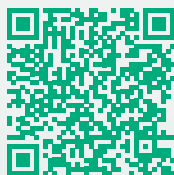
Wszystko, czego potrzebujesz!

Nowoczesne rozwiązania w jednym miejscu!

Nasza biblioteczka to zbiór najlepszych książek i e-booków, które pomogą Ci w pracy zawodowej i w codziennym stosowaniu prawa ochrony środowiska.

Sprawdź już dziś!

**Portal
Ochrony
Środowiska**

Likwidacja dzikich wysypisk

**Przewodnik dla
przedsiębiorców, urzędów
i osób prywatnych**

Copyright © by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

Warszawa 2026

Likwidacja dzikich wysypisk. Przewodnik dla przedsiębiorców, urzędów i osób prywatnych

Copyright © Warszawa 2026 by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

Autorzy: Aleksandra Gembora, Małgorzata Hain-Kotowska, Tomasz Kaler, Marta Leśniczuk,
Anna Szymanek, Norbert Szymkiewicz

Redakcja: Anna Szymanek

Korekta: Zespół

Koordynator produkcji: Mariusz Jezierski

Koordynator projektów wydawniczych: Anna Jagodzińska

Content & Publishing Leader: Marta Grabowska-Peda

Projekt graficzny okładki: Agnieszka Makowska

Zdjęcie na okładce: Adobe Stock

Skład i łamanie: Agnieszka Makowska

Wydanie I

Stan prawny: czerwiec 2026 r.

ISBN: 978-83-8409-790-8

Kod produktu: 3OU92

Wydawca:

Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a

tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10

www.wip.pl

Druk i oprawa: KRM Druk sp. z o.o

Dystrybucja: ATENEUM www.ateneum.pl

Publikacja uwzględnia stan prawny obowiązujący na dzień 1 czerwca 2026 r.

Niniejsza publikacja oraz wszystkie zawarte w niej teksty, grafiki i materiały są chronione prawem autorskim. Żadna część tej książki nie może być reprodukowana, przechowywana w systemach wyszukiwania lub transmitowana w jakiegokolwiek formie i jakimikolwiek środkami – elektronicznymi, mechanicznymi, kopiowania, nagrywania lub innymi – bez uprzedniej pisemnej zgody Redakcji.

Zakaz ten nie dotyczy cytowania ww. materiałów w granicach dozwolonego użytku, z powołaniem się na źródło.

Treści zawarte w niniejszej publikacji mają charakter wyłącznie informacyjny i edukacyjny. Publikacja została przygotowana z zachowaniem najwyższej staranności oraz z wykorzystaniem wysokich kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia autorów oraz konsultantów. Niemniej jednak zawiera ona ogólne wskazówki i nie powinna być traktowana jako indywidualna porada prawna, finansowa, medyczna ani żadna inna forma profesjonalnej konsultacji.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za decyzje podjęte na podstawie informacji zawartych w tej publikacji. W przypadku potrzeby uzyskania specjalistycznej porady zaleca się konsultację z odpowiednim ekspertem lub specjalistą w danej dziedzinie.

Spis treści

Wstęp	5
Rozdział 1 Podstawowe pojęcia w gospodarce odpadami	7
Rozdział 2 Wyzwanie likwidacji nielegalnych wysypisk w Polsce	11
Rozdział 3 Różnice pomiędzy magazynowaniem, zbieraniem i składowaniem odpadów ..	15
Rozdział 4 Skala i przyczyny problemu dzikich wysypisk	23
Rozdział 5 Wpływ nielegalnych wysypisk śmieci na środowisko naturalne	27
Rozdział 6 Jak pozbyć się nielegalnego wysypiska odpadów krok po kroku	33
Rozdział 7 Likwidacja dzikiego wysypiska przez firmę wykonawczą	39
Rozdział 8 Zabezpieczenie w umowie najmu przed nielegalnym składowaniem odpadów	43
Rozdział 9 Zakres odpowiedzialności gmin w kontekście nielegalnych składowisk	47
Rozdział 10 Rola straży miejskiej w zapobieganiu podrzutowi odpadów	53
Rozdział 11 Kary za niewłaściwą gospodarkę odpadami	57
Rozdział 12 Przykład z praktyki: Co zrobić w przypadku podrzucenia odpadów?	63
Zakończenie. Dlaczego globalny handel odpadami ma znaczenie w kontekście dzikich wysypisk	69
Podstawa prawna	73

Wstęp

Nielegalne wysypiska odpadów to problem, który dotyczy wielu podmiotów – nie tylko gmin i organów ochrony środowiska, lecz także przedsiębiorców, właścicieli nieruchomości oraz osób prywatnych. Porzucenie odpadów w miejscu do tego nieprzeznaczonym może oznaczać poważne skutki środowiskowe, finansowe i prawne. Szczególne znaczenie ma tu zasada, zgodnie z którą domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości. W praktyce oznacza to, że jeśli nie uda się ustalić sprawcy podrzucenia odpadów, obowiązek ich usunięcia może obciążyć właściciela lub zarządcę terenu. Często powoduje to szereg problemów, zarówno finansowych, jak i organizacyjnych.

Celem tej publikacji jest uporządkowanie najważniejszych zasad postępowania w sytuacji ujawnienia dzikiego wysypiska oraz wyjaśnienie, kto i w jakim zakresie odpowiada za odpady pozostawione w miejscu nieprzeznaczonym do ich magazynowania lub składowania.

Eksperti wskazują również praktyczne konsekwencje nieprawidłowego postępowania z odpadami. Dowiesz się, jakie działania należy podjąć po stwierdzeniu obecności odpadów na nieruchomości, kiedy konieczne jest zawiadomienie właściwych organów, kto może zostać zobowiązany do usunięcia odpadów oraz w jaki sposób mogą być dochodzone koszty ich usunięcia.

Książka została przygotowana z myślą o osobach, które w praktyce mierzą się z problemami związanymi z gospodarką odpadami: specjalistach ds. ochrony środowiska w przedsiębiorstwach, pracownikach gmin, właścicielach nieruchomości, zarządcach terenów oraz przedsiębiorcach. Jej celem jest nie tylko omówienie przepisów, lecz także pokazanie, jak stosować je w konkretnych sytuacjach, aby ograniczyć ryzyko odpowiedzialności i skutecznie doprowadzić do usunięcia odpadów.

Rozdział 1
Podstawowe pojęcia
w gospodarce odpadami

Proces gospodarowania odpadami, zgodnie z ustawą o odpadach, to zbieranie, transport lub przetwarzanie odpadów, w tym sortowanie, wraz z nadzorem nad wymienionymi działaniami, a także późniejsze postępowanie z miejscami nieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami. Gospodarka odpadami obejmuje dodatkowo ich wytwarzanie.

Tematyka gospodarowania odpadami może się wydawać przedsiębiorcom doskonale znana, ale wciąż istnieją firmy, które nie zdają sobie sprawy z odpowiedzialności, jaka na nich ciąży. Chodzi tutaj przede wszystkim o odpowiedzialność administracyjną i karną.

UWAGA!

Kary pieniężne za niewłaściwe postępowanie z odpadami mogą wynieść do 1 mln zł. Ponadto za przestępstwa przeciwko środowisku (np. palenie odpadów) można trafić do więzienia.

Podstawowe definicje podmiotów z zakresu gospodarowania odpadami

POJĘCIE	DEFINICJA
Posiadacz odpadów	Wytwórca odpadów lub osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej będąca w posiadaniu odpadów; domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości.
Pośrednik w obrocie odpadami	Każdy, kto organizuje przetwarzanie odpadów w imieniu innych podmiotów, w tym również podmiot, który nie obejmuje odpadów fizycznie w posiadanie
Sprzedawca odpadów	Podmiot, który nabywa, a następnie zbywa odpady, we własnym imieniu, w tym również podmiot, który nie obejmuje odpadów fizycznie w posiadanie.
Wytwórca odpadów	Każdy, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów (pierwotny wytwórca odpadów), oraz każdy, kto przeprowadza wstępną obróbkę, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów; wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątania, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej.

Zakres odpowiedzialności w gospodarowaniu odpadami

Podmioty biorące udział w procesie gospodarowania odpadami ponoszą za nie odpowiedzialność w różnym zakresie. W zależności od etapu zakres odpowiedzialności podmiotów jest różny.

Wytwórca i posiadacz odpadów

Wytwórca i posiadacz odpadów odpowiadają za:

- gospodarowanie wytworzonymi przez siebie odpadami,
- zlecanie wykonywania gospodarowania odpadami podmiotom, które posiadają stosowne zezwolenia, koncesje i wpisy do rejestrów, w tym BDO,
- odpady do momentu przekazania ich następnemu posiadaczowi, który posiada stosowne decyzje oraz wpisy,
- transportowane odpady przez transportującego, aż do momentu przejęcia ich przez posiadacza, który posiada stosowne decyzje, np. na zbieranie lub przetwarzanie odpadów,
- uzyskanie zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów, jeśli to konieczne,
- prowadzenie ewidencji odpadów na podstawie kart ewidencji i kart przekazania odpadów,
- coroczne sporządzanie sprawozdań do właściwego miejscowo marszałka województwa o rodzajach i ilości wytworzonych odpadów oraz o sposobach gospodarowania nimi,
- magazynowanie odpadów zgodnie z przepisami ochrony środowiska.

W przypadku odpadów niebezpiecznych odpowiedzialność za odpady przechodzi z chwilą przekazania ich do ostatecznego odzysku lub procesu unieszkodliwiania.

W przypadku korzystania przez wytwórców odpadów ze wspólnego lokalu dopuszcza się przeniesienie odpowiedzialności za wytworzone odpady na rzecz jednego z nich lub na rzecz wynajmującego lokal, jeżeli podmiot ten zapewni postępowanie z przyjętymi odpadami w sposób zgodny z niniejszą ustawą.

WAŻNE!

Jeżeli po przekazaniu odpadów przez wytwórcę odpadów następnemu posiadaczowi odpadów nie jest możliwe ustalenie wytwórcy odpadów, za zagospodarowanie odpadów odpowiada aktualny lub poprzedni posiadacz odpadów.

PRZYKŁAD**Wspólny lokal**

Firma A. prowadzi działalność usługową w lokalu, w którym swoją działalność usługową prowadzi również firma B. Wytwarzane odpady trafiają do tych samych pojemników i odbierane są przez jedną firmę mającą stosowne uprawnienia. Obie firmy powinny mieć wpis do BDO w zakresie ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów. Niemniej jednak z uwagi na korzystanie z jednego lokalu firma A. zawarła z firmą B. umowę pisemną, w której przeniosła odpowiedzialność za gospodarowanie odpadami na firmę B. Mając na względzie powyższe, firma B. posiada wpis do bazy BDO, prowadzi ewidencję odpadów i przekazuje je do utylizacji uprawnionym podmiotom, a następnie przedkłada stosowne sprawozdania do właściwego miejscowo marszałka województwa.

Sprzedawca odpadów

Sprzedawca odpadów oraz pośrednik w obrocie odpadami nie przejmują odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami, jeżeli nie są posiadaczami tych odpadów, a więc nie mają zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów. Podmioty te nie widnieją również na KPO podczas transportu odpadów, jeśli nie stają się fizycznie posiadaczami odpadów.

Nie przedkładają wówczas żadnych sprawozdań. Muszą natomiast mieć wpisy do bazy BDO w odpowiednim dziale jako sprzedawca lub pośrednik w obrocie odpadami. Podmioty te nie przejmują odpowiedzialności za odpady na żadnym etapie ich przekazania (chyba że, jak wspomniano powyżej, stają się posiadaczami odpadów).

Zgodnie z art. 66 ust. 3 ustawy o odpadach sprzedawca i pośrednik w obrocie odpadami niebędący posiadaczami odpadów są obowiązani do prowadzenia na bieżąco ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów niebezpiecznych.